

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγαπητίδης, Σ. Ι., *Η κατάσταση εις την Δωδεκάνησον*, Αθήνα, Εκ του Εθνικού Γυπογραφείου, 1946.
- Ahrweiler, Hélène, *Byzance et la mer, La marine de guerre, la politique et les institutions maritimes de Byzance aux VIIe-XVe siècles*, Παρίσι, 1966.
- Ακαδημία Αθηνών, *Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου, Ρόδος: 24 αιώνες*, 1-5 Οκτωβρίου 1992, Αθήνα, 1996.
- Απόστολος, Μητροπολίτης Ρόδου, *Απομνημονεύματα*, τ. 1-3, Αθήνα, (χ.χ.).
- Αρετός, Μ. Ν., *Η δωδεκανησιακή νεολαία Αιγύπτου, Το χρονικό μιας πατριωτικής οργανώσεως*, Αθήνα, 1970.
- Ατμαο, Ε., *Annuario amministrativo e statistico per l' anno 1922*, Ρώμη, 1923.
- Βακαλόπουλος, Κ. Α., «Η εμπορική κατάσταση της Ρόδου στα μέσα του 19ου αιώνα», *Ελληνικά*, 33 (1981), σ. 310-319.
- Belon, P., *Les observations de plusieurs singularitez et choses mémorables, trouvées en Grèce...*, Παρίσι, 1553.
- Blount, H., *A voyage into the Levant...*, Λονδίνο, 1636.
- Buondelmonti, Ch., *Librum insularum Archipelagi...*, Λειψία - Βερολίνο, 1824.
- Ή.Α.Κ. Σάμου, *Αρχείο Ελληνικού Προξενείου*, φάκελος 1912 (ανέκδοτες εκθέσεις).
- Caravokyro, M., *Étude sur la peche des éponges, les pays spongifères de l' empire et le carphandre*, Κωνσταντινούπολη, 1886.
- Ένικη Εφημερίς της Ελλάδος, έτος Γ', αριθ. 27, 18 Απριλίου 1828.
- Έωργαντάς, Μ. Γ., *Για τα «Δωδεκάνησα...»*, Αθήνα, 1973.
- Έωργούλης, Σ. - Σολταρίδης, Σ., *Ίμια, Η αναμφισβήτητη ελληνική κυριαρχία*, Αθήνα, Ίέα Σύνορα-Λιβάνης, 1996.
- Ίαγκάκης, Γ. Κ., *Το Αγαθονήσι και η Ψέριμος*, Αθήνα, 1988.
- Larke, E. D., *Travels in various countries of Europe, Asia and Africa*, τ. 1-6, Λονδίνο, 810-1823.
- Όρηγορόπουλος, Μ. Σ., *Η νήσος Σύμη*, Αθήνα, 1977 (1875).
- Sainelli, G., *Nell' Egeo*, Φλωρεντία, 1923.
- Desio, A., *Le isole italiane dell' Egeo*, Ρώμη, 1931.
- σημακόπουλος, Γ. Δ., *Η διοικητική οργάνωσις κατά την Ελληνικήν Επανάστασιν, 1821-1827*, Αθήνα, 1966.
- ιεριμτζάκης, Μ. Δ. - Θεοδώρου, Γ. Ε., *Συμβολή στην ονοματολογία στρωματογραφικών, παλαιοιτολογικών και παλαιοοικολογικών όρων*, Αθήνα, 1985.
- Jessy, F., «L' agricoltura nelle Isole Italiane dell' Egeo», *Economia Nazionale*, έτος 24, σύνιος 1932 (Ανάτυπο).
- ιαμαντάρας, Α., «Ιστορία της νήσου Καστελλορίζου», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, 8 (1923), σ. 158-224 και 9 (1926), σ. 269-322.

- Egmont, J. Aegidius, *Travels through part of Europe, Asia Minor, islands of Archipelago...*, Λονδίνο, 1759.
- Ε.Ι.Ε./Κ.Β.Ε., *Βυζαντινά έγγραφα της μονής Πάτμου*, τ. Α' - Αυτοκρατορικά, υπό Έρας Λ. Βρανούση, τ.Β' - Δημοσίων Λειτουργιών, υπό Μαρίας Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, Αθήνα, 1980.
- Ε.Ι.Ε./Κ.Ν.Ε., *Υπόμνημα περί των νησίδων «Λιμιά-Ίμια»*, από το Λεωνίδα Καλλιβερέ-
τάκη, Αθήνα, 1996.
- Έκθεση Ν. Βλάχου (1946), βλ. Υπουργείο Εξωτερικών..., σ. 194-212.
- Έκθεση Εκτελεστικού Συμβουλίου Κεντρικής Δωδεκανησιακής Επιτροπής (1945), βλ. Υπουργείο Εξωτερικών..., σ. 180-185.
- Έκθεση C. De Vecchi (1937), βλ. Υπουργείο Εξωτερικών..., σ. 243-268.
- Έκθεση A. S. Parker (1947), βλ. Υπουργείο Εξωτερικών..., σ. 269-295.
- Έκθεση Π. Ιωαννίδη (= του Ε.Σ.Α.Δ.) (1948), βλ. Υπουργείο Εξωτερικών..., σ. 296-358.
- Ευαγγελίδης, Τ. - Μιχαηλίδης-Νουάρος, Μ., *Ιστορία της Κάσου*, Αθήνα, 1935.
- Ευθυμίου, Μαρία, *Εβραίοι και χριστιανοί στα τουρκοκρατούμενα νησιά του νοτιοανατολικού Αιγαίου: οι δύσκολες πλευρές μιας γόνιμης συνύπαρξης*, Αθήνα, Τροχαλία, 1992.
- Frieseman, *Description histrique et géographique de l' Archipel...*, Neuwied sur le Rhin, 1789.
- Gonzalez de Clavijo, R., *Historia del Gran Tamorlan e itinerario y enarracion del viage...*, Σεβίλλη, 1582.
- Guys, P. A., *Voyage littéraire de la Grèce...*, Παρίσι, 1783.
- Hill, A., *A full and just account of the present state of the Ottoman Empire in all its branches...*, Λονδίνο, 1709.
- Horper, R. J., *Οι πρώτοι Έλληνες. Από την προϊστορία ως τις απαρχές της ιστορίας*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 1993.
- Ζακυθηνός, Δ., «Μελέται περί της διοικητικής διαιρέσεως και της επαρχιακής διοικήσεως εν τω Βυζαντινῷ Κράτει», *Επετηρίς Εταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν*, 17 (1941), σ. 208-274, 18 (1948), σ.42-62, 19 (1949), σ. 3-25, 21 (1951), σ. 179-209, 22 (1952), σ. 159-182, 25 (1955), σ. 127-157.
- Ζαχαριάδου, Ελισάβετ, «Συμβολή στην ιστορία του νοτιοανατολικού Αιγαίου (με αφορμή τα πατριακά φερμάνια των ετών 1454-1522)», *Σύμμεικτα του Κέντρου Βυζαντινῶν Ερευνῶν*, 2 (1970), σ. 184-230.
- Ζερβός, Γ., «Στοιχεία περί των εθνικών αγώνων της Δωδεκανήσου, Πληροφορία εκ του αρχείου της δημογεροντίας Καλύμνου», *Δωδεκανησιακόν Αρχεῖον*, 1 (1955), σ.139-150.
- Ηλιάδης, Κ. Κ., *Η Χάλη της Δωδεκανήσου*, Αθήνα, 1950.
- Καζαβής, Ι. Ν., *Ιστορία της νήσου Νισύρου*, Νέα Υόρκη, 1966.

- Ζαρανικόλας, Α. Σ., *Νότιες Σποράδες, Σελίδες από την ιστορία των προνομίων τους*, Αθήνα, 1971 (Ανάτυπο από το περιοδικό *Παρνασσός*, τ. ΙΓ').
- Ζόλλιας, Η., *Οι Ιππότες της Ρόδου, Το παλάτι και η πόλη*, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1991.
- Ζόνσολας, Ν. Ι., *Η στατιστική και δυναμική εποπτεία του οικονομικού χώρου της Δωδεκανήσου*, Αθήνα, 1964.
- Ζουτελάκης Χ. Μ., *Ιστορικό αρχείο νήσου Τήλου*, Αθήνα, 1979.
- Κυπριώτης, Φ., *Δωδεκανησιακή εθνική αντίσταση στα χρόνια της ιταλο-γερμανο-αγγλοκρατίας, 1912-1948*, Ρόδος, 1988.
- Κωνσταντινίδης, Ε. Ι., *Η εν Δωδεκανήσω εκκλησία*, Αθήνα, 1970.
- Κωνσταντινόπουλος, Γ., *Η αρχαία Ρόδος*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Γράψεας, 1986.
- Lenzi, A., *Le industrie ed il commercio delle Isole Italiane dell' Egeo*, Ρώμη, 1934.
- Livi, L., *Storia demografica di Rodi e delle isole dipendenti*, Φλωρεντία, 1944.
- Luttrell, A., *The Hospitallers in Cyprus, Rhodes, Greece and the West*, Λονδίνο, Variorum Reprints, 1978.
- Luttrell, A., *Latin Greece, The Hospitallers and the Crusades, 1291-1440*, Λονδίνο, Variorum Reprints, 1982.
- Luttrell, A., «The Greeks of Rhodes under Hospitaller Rule: 1306-1421», *Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici*, 29 (1992), σ. 193-223.
- Luttrell, A., «Το Βυζάντιο και οι Ιωαννίτες Ιππότες της Ρόδου (1306-1409)», *Σύμμεικτα*, Αθήνα, ΕΙΕ/ΙΒΕ, 1997, σ. 189-214.
- Μαλανδράκης, Μ. Η., *Η Πάτμος, Οδησός*, 1889.
- Mandeville, J., *Travels*, Οξφόρδη, 1967.
- Μανέτας, Ι. Κ., *Ιερός Λόχος, 1942-1945*, Αθήνα, Λογοθέτης, 1996.
- Μαυρής, Ν. Γ., *Ιστορικόν Αρχεῖον Κάσου*, τ. 1-3, Αθήνα, 1937-1938.
- Μαυρής, Ν. Γ., *Οι ξένοι περιηγηταί και γεωγράφοι διά την Νίσυρον*, Αθήνα, Εταιρεία Νισυριακών Μελετών, 1963.
- Μαυρής, Ν. Γ., «Το Πανδωδεκανησιακόν Συνέδριον της Νέας Υόρκης της 24 Οκτωβρίου 1943 και η σημασία του», *Νισυριακά*, 4 (1972), σ. 1-26.
- Μελάς, Ε. Μ., *Ο Βενιζέλος και τα Δωδεκάνησα, Μικρή συμβολή στην ιστορία της ιταλοκρατίας βασισμένη σε ανέκδοτα έγγραφα*, Αθήνα, 1979 (Ανάτυπο από τα *Δωδεκανησιακά Χρονικά*, τ. ΣΤ').
- Μιχαηλίδης-Νουάρος, Μ., *Για να γνωρίσουμε τη Δωδεκάνησο*, Αθήνα, Αετός, 1945.
- Μιχαηλίδης-Νουάρος, Μ. Γ., *Ιστορία της νήσου Καρπάθου*, Αθήνα, τεύχη Α' - Δ' , 1940-1949.
- Palerne, J., *Pérégrinations...*, Λυών, 1606.
- Παπαχριστοδούλου, Ι., «Κεντρική και περιφερειακή οργάνωση της ροδιακής πολιτείας - δήμοι», βλ. Ακαδημία Αθηνών, *Πρακτικά*, ό.π., σ. 47-60.

- Παπαχριστοδούλου, Χ. Ι., *Ιστορία της Ρόδου*, Αθήνα, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, ¹1972 (1948).
- Παπαχριστοδούλου, Χ. Ι., «Ειδήσεις για τη Ρόδο στο ΙΖ' μ. Χ. αι. από ένα χειρόγραφο ευχολόγιο του Βρετανικού Μουσείου», *Δωδεκανησιακόν Αρχαίον*, 6 (1976), σ. 1-31.
- Perry, Ch., *A view of the Levant...*, Λονδίνο, 1743.
- Piacenza, F., *L' Egeo rediviso o sia chorografia dell' Archipelago...*, Modona, 1688.
- Pococke, R., *Voyages... en Orient...*, τ. 1-6, Παρίσι, 1772.
- Πρωτοψάλτης, Ε., *Σύντομος ιστορία της Καρπάθου*, Αθήνα, 1959.
- Richard, F., *Relation de ce qui s'est passé de plus remarquable à Saint-Erini isle de l' Archipel...l' an 1650...*, Παρίσι, 1657.
- Ross, L., *Reisen auf den griechischen Inseln des ägäischen Meeres*, τ. 1-4, Στουτγκάρδη και Τυβίνγκη, 1840-1852.
- Rossi, E., *Assedio e conquista di Rodi nel 1522 secondo le relazioni edite ed inedite dei Turchi*, Ρώμη, 1927.
- Σακελλαρίδης, Κ. Ο., *Η ιστορία των προνομίων των νοτίων Σποράδων*, Αθήνα, 1969 (Ανάτυπο από το περιοδικό *Νισυριακά*, τ. ΙΙΙ).
- Samuël, rabbin, *Itinéraires de la Saint Terre...* (μετάφρ. από τα εβραϊκά), Βρυξέλλες, 1847.
- Σαμψών, Α., *Η νεολιθική περίοδος στα Δωδεκάνησα*, Αθήνα, Υπουργείο Πολιτισμού, 1987.
- Savary, C., *Lettres sur la Grèce*, Παρίσι, 1798.
- Σιμόπουλος, Κ., *Ξένοι ταξιδιώτες στην Ελλάδα*, τ. Α', 333 μ.Χ.-1700, Αθήνα, ¹1976, τ. Β', 1700-1800, Αθήνα, ¹1981, τ. Γ', 1800-1810, Αθήνα, 1975, τ. Γ', 1810-1821, Αθήνα, 1975.
- Σιμόπουλος, Κ., *Πώς είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21*, τ. 2, 1822-1823, Αθήνα, 1980.
- Soleri, U., *L' apicoltura nelle isole italiane dell' Egeo*, Ρώμη, 1932.
- Sonnini de Manoncourt, Ch., *Voyage en Grèce et en Turquie*, τ. 1-2, Παρίσι, 1801.
- Stochove V., *Voyages du Levant faites aux années 1630, 1631, 1632, 1633*, Βρυξέλλες, ¹1662.
- Thevenot, J., *Relation d' un voyage fait au Levant...*, Παρίσι, 1665.
- Τσαλαχούρης, Κ., *Το αυτοκέφαλο της εκκλησίας της Δωδεκανήσου, 1924-1929*, Αθήνα, 1992.
- Τσαλαχούρης, Κ. Φ., *Ρόδος, '43-'44, Μέρες αντίστασης και προδοσίας*, Αθήνα, Τροχαλία, 1997.
- Τσιρπανλής, Ζ. Ν., *Μελέτες για την ιστορία της Ρόδου στα χρόνια των Ιπποτών*, Θεσσαλονίκη, 1970.
- Τσιρπανλής, Ζ., «Ο κανουναμές (Kanun-name) της Ρόδου και της Κω (τέλη 1ου αι.)», *Δωδώνη*, 12 (1983), σ. 93-98.
- Τσιρπανλής, Ζ., *Η Ρόδος και οι Νότιες Σποράδες στα χρόνια των Ιωαννιτών ιπποτών*,

4ος-16ος αι., Συλλογή ιστορικών μελετών, Ρόδος, 1991.

Γιοπανάκης, Α., «Η ίδρυση της πόλεως Ρόδου (408 π.Χ.) και η πολιτική και πολιτιστική δυναμική της», βλ. Ακαδημία Αθηνών, Πρακτικά, ό.π., σ. 34-46.

Gurney, W., *Journal of a Tour in the Levant*, τ. 1-3, Λονδίνο, 1820.

Επίπουργείο Εξωτερικών-Πανεπιστήμιο Αθηνών, Δωδεκάνησος, *Η μακρά πορεία προς την ενσωμάτωση. Διπλωματικά έγγραφα από το Ιστορικό Αρχείο του υπουργείου Εξωτερικών*, Έρευνα και επιστημονική επιμέλεια Λένα Διβάνη - Φωτεινή Κωνσταντοπούλου, Αθήνα, Καστανιώτης, 1996.

Επίπουργείον Ανοικοδομήσεως, Δωδεκάνησος, ...υπό την διεύθυνσιν του κ. Κ. Α. Λοξιάδη, τ. 1-4, Αθήνα, 1947-1950.

Βιλήμονος, Μελίνα, «Το ρυμοτομικό σχέδιο και η πολεοδομική οργάνωση της αρχαίας Ρόδου», βλ. Ακαδημία Αθηνών, Πρακτικά, ό.π., σ. 61-89.

Βλέγελ, Κ., *Η νήσος Κάλυμνος*, Κωνσταντινούπολις, 1896.

Βραγκόπουλος, Ι. Κ., *Ιστορία της Καλύμνου*, Αθήνα, Σκάφανδρο, 1995.

Βωτίου, Κ. Φ., «Ροδιακά», *Χαριστήριον εις Αναστάσιον Κ. Ορλάνδον* (Ανάτυπο από τα Δημοσιεύματα της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, τ. Δ', 1967, σ. 169-177 & τίνακες).

Βωτίου, Κ. Φ., *Η ηγεμονία της Ρόδου στη Μεσόγειο*, Αθήνα, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, 1988.

Βωτίου, Κ. Φ., «Τα μνημεία της περιοχής Σαραντάπηχου και η συμβολή τους στην τοπογραφία της Ιαλυσού», βλ. Ακαδημία Αθηνών, Πρακτικά, ό.π., σ. 90-100.

Καβιαράς, Δ., «Σουλτανικά φερμάνια περί των προνομίων της νήσου Σύμης και των λοιπών Νοτίων Σποράδων», *Δελτίον Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος*, 6 (1901), σ. 321-350.

Καμιουδόπουλος, Μ. Δ., *Γεωγραφία, Οθωμανική Αυτοκρατορία*, τ. 2, Κωνσταντινούπολις, 1881.

Κατζηβασιλείου, Β. Σ., *Ιστορία της νήσου Κω, Αρχαία - Μεσαιωνική - Νεότερη*, Δήμος Κω, 1990.

Κουλιάρáκης, Μ., *Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος, 1821-1971*, τ. 3, Αθήνα, Ε.Κ.Κ.Ε., 1976.

Nittman, W., *Travels in Turkey, Asia Minor..., during the years 1799, 1800 and 1801*, Λονδίνο, 1803.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Προέδρου της Βουλής	5
Εισαγωγικά	7
1. Η νεολιθική περίοδος και η πρόοδος του χαλκού	9
2. Η προελληνική και η αρχαία ελληνική περίοδος	12
3. Η ρωμαϊκή περίοδος	20
4. Η βυζαντινή περίοδος	20
Η μονή Πάτμου	23
5. Η δυτική και ιπποτική περίοδος	26
6. Η οθωμανική περίοδος	32
Η Δωδεκάνησος στην επανάσταση του 1821	34
Η Δωδεκάνησος υπό ελληνική διοίκηση	35
Η μετεπαναστατική οθωμανική περίοδος	36
Η Δωδεκάνησος στους περιηγητές	37
7. Η ιταλική περίοδος	55
8. Η βρετανική περίοδος	67
9. Η Δωδεκάνησος τμήμα του Ελληνικού Κράτους	73
Πίνακας Α	78
Πίνακας Β	80
Βιβλιογραφία	81